

JAK SPROSTAĆ NOWYM PRZEPISOM ANTYSMOGOWYM?

Polacy oddychają najbardziej zanieczyszczonym powietrzem w Europie. Organizacje ekologiczne szacują, że z powodu chorób i powikłań spowodowanych wdychaniem zatrutego powietrza przedwcześnie rocznie umiera ponad 40 tys. osób. Nowe uchwały antysmogowe i Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów ws. wymagań dla kotłów na paliwa stałe mają, przynajmniej w teorii, poprawić sytuację.

Wdrażane w kolejnych województwach uchwały antysmogowe są do siebie podobne. Większość z nich wzorowana jest na uchwale z województwa małopolskiego, która zaczęła obowiązywać jako pierwsza w Polsce. Wprowadzają ograniczenia dla stosowania paliw stałych najgorszej jakości, takich jak muły i floty węglowe, węgiel brunatny oraz biomasa o wilgotności większej niż 20%, a także wymagania dla urządzeń grzewczych, które muszą spełniać restrykcyjne kryteria co do emisji, sprawności i tzw. sezonowej efektywności energetycznej określone w normie PN-EN 303-5:2012 lub unijnej dyrektywie w sprawie Ekoprojektu. Na przykład w Małopolsce kotły niespełniające żadnej z klas emisji będą musiały zostać wyłączone z użytkowania przed upływem określonych dla danych klas kotłów dat, a uchwała województwa opolskiego wprowadza ograniczenia dla samych paliw, a nie ogranicza stosowania żadnego typu kotła.

Od niedawna obowiązuje również Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie wymagań dla kotłów na paliwa stałe, regulujące kwestie produkcji i instalacji kotłów na terenie całego kraju. Zgodnie z rozporządzeniem kotły niespełniające wymagań dla 5. klasy normy PN-EN 303-5:2012 mogły być produkowane tylko do 30 września 2017 r. Produkcja kotłów klasy 4., 3. oraz tzw. bezklasowych została zakończona. Kotły te będzie można legalnie sprzedawać i instalować jeszcze do 30 czerwca 2018 r., ale tylko w tych województwach, w których nie obowiązują odrębne przepisy.

JAK NOWE REGULACJE ZMIENIAJĄ RZECZYWISTOŚĆ

„Zarówno wprowadzane kolejno uchwały antysmogowe, jak i Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów ws. wymagań dla kotłów na paliwa stałe stawiają naszą firmę oraz setki innych producentów kotłów w kraju

przed bardzo poważnym wyzwaniem – przyznaje Krzysztof Sobiecki, specjalista ds. marketingu i reklamy w firmie Rakoczy Stal sp. z o.o. – Skutkiem tych przepisów w wypadku naszej firmy jest konieczność zmiany 75% modeli kotłów przeznaczonych na rynek krajowy na zupełnie nowe konstrukcje. U wielu innych producentów kotłów było to często nawet ponad 90% oferty, a jeśli chodzi o małe firmy, których produkty opierały się na starszych technologiach, nawet 100%”.

Jak wyjaśniają specjaliści z Rakoczy Stal sp. z o.o., nowoczesne kotły niskoemisyjne, zgodne z wymaganiami uchwał antysmogowych i ww. rozporządzenia, to urządzenia znacznie bardziej skomplikowane, których wprowadzenie do produkcji, a następnie do sprzedaży wymaga także skomplikowanych, czasochłonnych i kosztownych badań, najpierw we własnym dziale badawczo-rozwojowym, a następnie w specjalistycznym laboratorium posiadającym odpowiednią akredytację. Technologie i elektronika, w jaką wyposażone są nowoczesne kotły, również są znacznie bardziej skomplikowane i kosztowne niż rozwiązania, które były stosowane w powszechnie używanych kotłach starszego typu przez długie lata.

O firmie

W 2018 r. marka Rakoczy będzie obchodzić 50-lecie istnienia. W 1968 r. w miejscowości Nisko koło Stalowej Woli działalność pod marką Rakoczy rozpoczął Czesław Rakoczy. W 1970 r. firma rozpoczęła produkcję kotłów centralnego ogrzewania na paliwa stałe, a od roku 1975 rozszerzyła działalność o wykonawstwo sieci gazowych i wewnętrznych instalacji c.o. W latach 90. firma produkowała także kotły gazowe, które do dziś są obecne w setkach domowych kotłowni i obiektów użytkowych na terenie całej Polski. W 2006 r., aby podjąć nowe wyzwania i zwiększyć ofertę produkcyjną pod marką Rakoczy, utworzona została odrębna spółka Rakoczy Stal z nowoczesnym zakładem produkcyjnym w Stalowej Woli na terenie Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Nowoczesne technologie produkcji pozwoliły marce Rakoczy zaistnieć na wielu wymagających rynkach Europy Zachodniej, głównie Niemiec, Francji i Irlandii, gdzie obecnie eksportowane jest mniej więcej 50% produkcji.

W 2017 r. firma Rakoczy rozpoczęła budowę nowej hali produkcyjnej, w której w przyszłym roku zostanie uruchomiona jedna z najnowocześniejszych w Europie linii produkcyjnych ekologicznych kotłów centralnego ogrzewania na paliwa stałe.

”
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM OD I MAJA 2018 R. WPROWADZA SIĘ ZAKAZ INSTALOWANIA BARDZO EKOLOGICZNYCH KOTŁÓW KLASY 4., ALE NIE ZAKAZUJE SIĘ INSTALOWANIA KOMINKÓW I TRADYCYJNYCH PIECÓW, W KTÓRYCH EMISJE PYŁÓW I INNYCH SZKODLIWYCH ZWIĄZKÓW SĄ CZĘSTO NAWET KILKASET RAZY WYŻSZE

Wszystko to przekłada się na znacznie wyższą cenę takich urządzeń, a zarazem na mniejszą dostępność dla wielu polskich rodzin.

Według danych Urzędu Regulacji Energetycznej aż 7,5 mln z 13 mln polskich gospodarstw domowych korzysta z ogrzewania węglowego, a ogromna większość z nich będzie musiała zmodernizować lub wymienić system grzewczy. Niemal jedna trzecia tej liczby to gospodarstwa, które plasują się w tzw. strefie ubóstwa energetycznego, ale ten fakt nie został uwzględniony w nowych przepisach, które uderzą przede wszystkim w najbiedniejszych.

Sytuację mogą poprawić zapowiadane w wielu województwach dotacje do wymian starych i nieefektywnych pieców i kotłów na nowoczesne i ekologiczne, ale jak na razie ich skala jest kroplą w morzu potrzeb. W wielu regionach programy dotacyjne na wymianę źródła ciepła są już w bardzo zaawansowanej fazie (np. w Małopolsce), a w wielu innych dopiero startują.

POLSKA WYCHODZI PRZED SZEREG

Europejska norma EN 303-5:2012 dopuszcza do użytkowania trzy klasy kotłów: 3., 4. i 5. W Polsce jeszcze niedawno większość kotłów na paliwa stałe stanowiły tzw. kopciuchy, które nie spełniały żadnych wymagań i można było w nich spalić niemal wszystko, łącznie ze śmieciami. Między

Kotły Cortina Pellet i Cortina Carbo

Czy wiesz, że...

Firma Rakoczy jest obecna również w sporcie balonowym, co po części wiąże się z długą tradycją baloniarstwa w Stalowej Woli. Od wielu lat odbywały się tutaj międzynarodowe zawody o nazwie Balonowe Babie Lato, w ostatnich latach przemianowane na Zawody o Puchar Prezydenta Miasta Stalowej Woli. Firmowy balon Rakoczy, promując markę, wielokrotnie uczestniczył w tych zawodach, a firma wspierała ich organizację jako jeden z głównych sponsorów.

Największym sukcesem załogi Rakoczy Baloon Team, w składzie: Bartosz Kuziora i Tomasz Łysiak, był wykonany na początku 2017 r. pierwszy w historii przelot balonem na ogrzane powietrze wzdłuż grani najwyższych szczytów Tatr Wysokich. Do tej pory wszystkie udokumentowane przeloty odbywały się w poprzek pasma Tatr, gdzie mają one najmniejszą szerokość. Balon Rakoczy można zobaczyć w wielu miejscach na polskim niebie przy okazji różnego rodzaju zawodów i festiwalu balonowych. Pojawia się także pod Wielką Krokwią podczas rozgrywanych w Zakopanem zawodów Pucharu Polski w Skokach Narciarskich.

CO MOŻNA BYŁOBY ZMIEŃĆ W UCHWAŁACH ANTYSMOGOWYCH?

Zdaniem ekspertów z Rakoczy Stal sp. z o.o. uchwały antysmogowe powinny się skupiać na faktycznych źródłach zanieczyszczenia powietrza, a nie na zakazie użytkowania jakiegokolwiek konkretnego typu kotła. Dużo się mówi np. o węglu, zabrania się jego stosowania, nie pozwala się na instalowanie ekologicznych kotłów klasy 4. czy nawet 5. (małopolskie, mazowieckie, łódzkie), a nie zakazuje się np. używania kominków i pieców (woj. łódzkie) czy kotłów na olej opałowy, których emisje są często znacznie wyższe niż kotłów węglowych klasy 5.

Żadna z uchwał antysmogowych nie wspomina o milionach starych samochodów z silnikiem diesla, które emitują kłęby rakotwórczego czarnego dymu i trują znacznie bardziej niż wiele urządzeń grzewczych, których produkcję i stosowanie zakazano.

„Współczesne technologie produkcji kotłów pozwalają na wyprodukowanie komorowych kotłów na węgiel, które mogą spalać go w sposób całkowicie bezdymny i niemal bezpyłowy – zapewnia Krzysztof Sobiecki. – Technologie te wyrzucono do kosza tylko dlatego, że w takim kotle teoretycznie dałoby się spalić np. śmieci. To wielki błąd, który uderzy w najbardziej ubogich, dla których paliwa stałe są obecnie jedynym dostępnym finansowo źródłem ciepła. A ci, którzy zechcą spalać śmieci, nadal będą to robić, bo brakuje skutecznych narzędzi nadzorowania tego, co wrzuca się do kotła w setkach polskich domów. Wprowadzenie efektywnej kontroli emisji i dopuszczenie do stosowania prostych, tanich i skutecznych rozwiązań ograniczających emisję byłoby nie tylko skuteczniejszym sposobem walki ze smogiem, lecz także znacznie tańszym i nieuderzającym w miliony Polaków, których po prostu nie będzie stać na nowoczesne rozwiązania grzewcze”.

NAJNOWOCZEŚNIEJSZE KOTŁY NA PALIWA STAŁE

„Paliwa stałe są niewątpliwie jednym z najtańszych źródeł ciepła – przekonuje Krzysztof Sobiecki. – Gdyby wziąć pod uwagę same rachunki za ogrzewanie, ustępują jedynie najbardziej nowoczesnym instalacjom opartym np. na gruntowych pompach ciepła. Gdy jednak weźmiemy pod uwagę koszty zakupu urządzenia, wykonania instalacji i czas, po jakim taka inwestycja się zwróci, okaże się, że paliwa stałe nie mają sobie równych. Porównując je np. z popularnym ogrzewaniem gazowym w zależności od rodzaju paliwa i sprawności kotła nasze rachunki za ogrzewanie będą niższe od gazu o mniej więcej 15% w wypadku pelletu, mniej więcej 45% w wypadku węgla i nawet 60% w wypadku drewna”.

W procesie produkcji kotłów marki Rakoczy wykorzystywane są najnowocześniejsze technologie takie jak np. cięcie laserowe, które zapewnia

WIELE ROZWIĄZAŃ KONSTRUKCYJNYCH STOSOWANYCH W NAJNOWSZYCH KOTŁACH CORTINA, TAKICH JAK NP. KOMORY CYLINDRYCZNE, POZWOLIŁO AŻ O 30% OBNIŻYĆ ILOŚĆ SPAWÓW I ENERGII ELEKTRYCZNEJ POTRZEBNEJ DO WYPRODUKOWANIA DANEGO KOTŁA

szybkość i precyzję niemożliwą do uzyskania dla stosowanych często w tego typu produkcji wycinarek plazmowych, zrobotyzowane spawanie, które przyspiesza proces produkcji oraz zapewnia bardzo dobrą jakość i powtarzalność spawów, gięcie na komputerowo sterowanych prasach CNC oraz malowanie proszkowe zapewniające bardzo trwałe i estetyczne wykończenie produktów. Wiele rozwiązań konstrukcyjnych stosowanych w najnowszych kotłach Cortina, takich jak np. komory cylindryczne, pozwoliło aż o 30% obniżyć ilość spawów i energii elektrycznej potrzebnej do wyprodukowania danego kotła.

Kotły Cortina zostały wyposażone w wiele unikalnych rozwiązań, dzięki którym redukcja emisji pyłów, benzoalofapirenu, tlenków azotu i innych szkodliwych związków została ograniczona niemal o 100%. To najwyższej klasy urządzenia grzewcze zgodne z najbardziej restrykcyjnymi normami europejskimi. Zarówno te na ekogroszek, jak i na pellet wyróżniają się rozwiązaniami nieosiągalnymi przez innych producentów. Urządzenia te osiągają także bardzo duże sprawności cieplne dochodzące do nawet 95%, dzięki czemu są niezwykle oszczędne, a ponadto bardzo wygodne w użytkowaniu, bezpieczne i trwałe. Kocioł Cortina Pellet posiada system autoregulacji spalania zmiennej jakości pelletu. Podobne, choć nie zawsze tak dobre, rozwiązania możemy znaleźć u austriackich czy niemieckich producentów kotłów. Zastosowane rozwiązania i technologie w ostatnich dwóch latach zostały wielokrotnie docenione przez polskie i międzynarodowe gremia, czego dowodem jest kilkanaście prestiżowych nagród i wyróżnień.

Od 2020 r. tylko urządzenia grzewcze spełniające dyrektywę 2009/125/EC w sprawie Ekoprojektu będą mogły być sprzedawane w Unii Eu-

ropejskiej. Kotły Cortina na pellet i ekogroszek posiadają certyfikat zarówno 5. klasy, jak i bardziej restrykcyjny – Ekoprojekt. Wybór kotła spełniającego jednocześnie obie normy, mimo że urządzenie nie należy do najtańszych, jest uzasadniony również pod względem ekonomicznym, gdyż dużo większa sprawność cieplna tych urządzeń przekłada się na znacznie niższe rachunki za ogrzewanie. Kotły te są również mniej awaryjne, a często także w pełni automatyczne, dzięki czemu nie wymagają ciągłej uwagi użytkownika. Np. kotły Cortina Carbo na ekogroszek mogą pracować nawet 10 dni na jednym zasypie paliwa, a kotły pelletowe Cortina Pellet potrafią samoczynnie się rozpalić i oczyścić. Kupno nowoczesnego kotła na pellet czy ekogroszek można zatem uznać za inwestycję długoterminową, która zwróci się stosunkowo szybko.

JAK WYBRAĆ ODPOWIEDNI KOCIOŁ?

Wybierając kocioł, należy przede wszystkim zdecydować się na paliwo, którego będziemy chcieli używać. W kotłach starszego typu możliwe było stosowanie wielu różnych paliw, nowoczesne kotły niskoemisyjne przeznaczone są do spalania jednego typu paliwa, dla którego kocioł osiąga odpowiednie emisje. W świetle nowych przepisów będą to najczęściej kotły na ekogroszek lub pellet, w niektórych regionach kraju dopuszczono także do stosowania kotły na zgazowanie drewna.

„Kolejnym ważnym aspektem jest dobór mocy kotła – podkreśla Krzysztof Sobiecki. – Tutaj również wygląda to nieco inaczej niż w wypadku kotłów starszego typu, gdzie celowało się w nominalną moc kotła i dobierało tę, która będzie najbardziej odpowiednia do danego budynku. Trzeba było bardzo uważać, żeby nie była ona ani za mała, ani za duża. Za mała moc powodowała niedogrzewanie budynku, za duża z kolei tzw. kisenie kotła, co powodowało znaczne skrócenie jego żywotności. W nowoczesnych kotłach automatycznych mamy do dyspozycji szeroki zakres mocy, która może być automatycznie modulowana przez sterownik kotła. Oznacza to, że wystarczy kupić kocioł, którego moc nie będzie zbyt mała do ogrzania danego budynku, a jej ewentualnym nadmiarem nie musimy się zbytnio przejmować, gdyż kocioł taki potrafi zmniejszyć swoją moc nominalną nawet o 60% i nadal pracować optymalnie”.

WKRÓTCE W OFERCIE

„Po bardzo dobrym przyjęciu przez rynek naszych flagowych modeli kotłów Cortina, które są urządzeniami z tzw. wyższej półki, planujemy w najbliższym czasie wprowadzenie do oferty nowych modeli automatycznych kotłów na ekogroszek i pellet dla nieco mniej wymagających użytkowników, które będą bardziej atrakcyjne cenowo. Pierwsze z nowych modeli powinny się pojawić w naszej ofercie już na początku 2018 r.” – zapewnia Krzysztof Sobiecki. ■

KOTŁY CORTINA ZOSTAŁY WYPOSAŻONE W WIELE UNIKALNYCH ROZWIĄZAŃ, DZIĘKI KTÓRYM REDUKCJA EMISJI PYŁÓW, BENZOALFAPIRENU, TLENKÓW AZOTU I INNYCH SZKODLIWYCH ZWIĄZKÓW ZOSTAŁA OGRANICZONA NIEMAL O 100%

takim kotłem a urządzeniem choćby 3. klasy (które spala paliwa stałe bez dymu) jest przepaść, ale już różnica między klasami 3., 4. i 5. jest niewielka. Podczas gdy np. Niemcy i Francuzi mogą kupować tańsze piece niższych klas i ich używać, mieszkańcy trzech (jak na razie) polskich województw – małopolskiego, śląskiego i mazowieckiego – muszą się przestawić na kilkakrotnie droższe urządzenia.

„W większości europejskich krajów przepisy są jednolite i najczęściej dotyczą rzeczywistej emisji urządzeń grzewczych, a nie typu czy klasy kotła – wyjaśnia Krzysztof Sobiecki. – Dla przykładu w Niemczech można legalnie kupić i użytkować kocioł zgodny z niemieckim BImSchV II – mniej rygorystycznym od 5. klasy, nie ma także ograniczeń dla stosowania np. węgla brunatnego, o ile kocioł przeznaczony do jego spalania wyposażony jest w rozwiązania technologiczne zapewniające jego dobre emisje, np. katalizator spalin. Od wielu lat produkujemy tego typu kotły na rynek niemiecki, a ich zakup jest tam wysoko dotowany. Tych samych kotłów nie wolno nam produkować na rynek polski. Takich absurdów jest więcej – przyznaje Krzysztof Sobiecki. – Przykładowo w województwie łódzkim od 1 maja 2018 r. wprowadza się zakaz instalowania bardzo ekologicznych kotłów klasy 4., ale nie zakazuje się instalowania kominków i tradycyjnych pieców, w których emisje pyłów i innych szkodliwych związków są często nawet kilkaset razy wyższe. Co więcej, ludzie mieszkających kilka kilometrów od siebie mogą obowiązywać trzy różne prawa: pan Kowalski z miejscowości Czepiec w woj. świętokrzyskim może dzisiaj zgodnie z prawem kupić i zainstalować kocioł bezklasowy, mieszkający 3 km dalej w miejscowości Łany Średnie (woj. śląskie) pan Nowak już nie może, musi kupić kocioł 5. klasy, a ich znajomy z oddalonej o 4 km miejscowości Karczowice (woj. małopolskie) nie może już kupić ani kotła bezklasowego, ani kotła 5. klasy – musi nabyć kocioł zgodny z Ekoprojektem”.